

מתניתין: א-ב

בכל אלו: פטור מן הבכורה, שנאמר [במדבר ג]: "הקדשתי לי כל בכור בישראל אבל לא באחרים היינו בגוי, ומכאן, שאם הבכור הוא של גוי אינו חייב בבכורה.

גמרא:

שואלת הגמרא: כל הני אופנים ששנינו במשנה שיש לגוי חלק באם או בבכור למה לי?

ומפרשת הגמרא: צריכי!

דאי תנא רק לוקח את הבכור שהוא פטור מן הבכורה, הוה אמינא: רק באופן זה נפטר הישראל מן הבכורה, ומשום דבקניית הבכור קא מייתי לה לקדושה [מביא הוא אותו לקדושה] שישבות בשבת, (5) אבל מוכר את

הלוקח עובר חמורו המבכרת של גוי, והמוכר לו את עובר חמורו המבכרת (2) אף על פי שאינו רשאי למכור לו את עובר חמורו, שכן אין מוכרים בהמה גסה לגוי. (3)

והמשתתף לו [עם הגוי] בין באם ובין בבכור. (4)

והמקבל הימנו [מן הגוי] את האם לטפל בה, ובשכר זה נותן הוא לו בבהמה זכות לחצי ולדותיה, ונמצא שגוף הבהמה היא של גוי, וזכות בבהמה לחצי ולדותיה יש לישראל, ושותפים הם בבכור.

והנותן לו בקבלה, ונמצא, שגוף הבהמה היא של ישראל, ולגוי יש זכות בבהמה לחצי ולדותיה, ושותפים הם בבכור.

מלאכה בשבת. וכתב על זה התוספות יום טוב, שלפום רהיטא כתבו כן, כי במסכת עבודה זרה טו א מבואר, שהוא משום גזירה משום שאלה ושכירות בשבת, וגזירה משום נסיוני בשבת, וכפי שיובא בהערות בהמשך העמוד. ראה שם בתוספות יום טוב.

4. בגמרא לקמן דף ג יתבאר, כמה יהא שיעור שותפותו של הגוי כדי שיהא פטור מן הבכורה. ולהלכה [ראה שולחן ערוך יורה דעה סימן שכ] קיימא לן, כל שהיתה לו שותפות אפילו אחד מאלף באם או בבכור הרי הוא פוטר מן הבכורה, ואם היתה השותפות באבר מסוים באם או בבכור, אם יינטל אבר זה ויהיה בעל מום, הרי הוא פוטר מן הבכורה.

5. א. כן פירש רש"י. אבל התוספות בד"ה מייתי, כתבו: לשון קדושה לא משמע כן אלא

הוא מרש"י. מאחר שכמה פעמים כתב מפי המורה, ולפעמים לא מפי המורה, ואין זה דרכו של רש"י. [ואכן לדפים האחרונים של המסכת יש פירוש אחר מאשר לפנינו, מרש"י בכתב יד].
ב. ציוני המקורות במהרי"ט אלגאזי שיובאו בהערות, הם על פי מהרי"ט אלגאזי הנדפס מחדש.

2. כתבו התוספות [על פי ביאור המהרש"א]: הלוקח נפטר מבכורה משום האם שהיא של גוי, והמוכר נפטר משום שהולד הוא של גוי, ושני דינים אלו נלמדים משתי המקראות הממעטות שותפות של גוי באם או בולד — ראה לקמן ג א. וראה עוד המשך דבריהם בזה.

3. כמבואר במשנה במסכת עבודה זרה יד ב, והובאה משנה זו בגמרא בעמוד זה. והרש"י והרע"ב כתבו את הטעם מפני שעושה בה